

Megjelent az új meteorészlelő térkép

A meteorészlelések száma az utóbbi időben örvendetesen nőtt. Sajnos azonban ezzel párhuzamosan nem következett be minőségi javulás az észlelések pontosságában. Az új térkép készítésével fő célunk a meteorpályák berajzolási pontosságának növelése volt. Olyan térképet kívántunk szerkeszteni, amely áttekinthetőbb, nagyobb léptékével lehetővé teszi a meteorok pontosabb berajzolását.

A térképsorozat Tarnay Kálmán ötlete nyomán készült, eredetije az amerikai Edmund Atlas, ezt dolgoztuk át a meteorészlelési szempontoknak megfelelően. Az eredeti atlasz 6 részes, és a teljes égboltot ábrázolja. Az átdolgozás során a szomszédos égterületeket ábrázoló térképek között az átfedéseket megnöveltük, hogy minél kevesebb legyen az egyikről a másikra átfutó meteor. A térkép a tőlünk látható, -40° -tól $+90^{\circ}$ deklinációig terjedő égterületet 7 lapon ábrázolja. Hat térkép a -40° és $+60^{\circ}$ közötti égrészt mutatja rektaszccenzióban hat órát átfogva, 2 - 2 óra átfedéssel, a hetedik pedig a $+45^{\circ}$ -tól $+90^{\circ}$ -ig terjedő égterületet. A feltüntetett leg-halványabb csillagok fényessége 5,0, kivéve néhány csillagokban szegény helyet, ahol ennél halványabbakat is ábrázoltunk.

A térkép területtartó, így a csillagképek arányai a valóságoshoz közelállóak, mivel azonban nem szögtartó, az alakzatok a térkép szélei felé torzulnak. Mivel egy térkép 6 óra széles sávjából a jobb- és baloldali 2 - 2 óra a szomszédos lapokon is megtalálható, ha egy meteor valamelyik térképlap legszélső sávjába kerül, célszerű azt a másik lapra rajzolni, hiszen ezen az adott sáv közelebb helyezkedik el a lap közepéhez.

Egy-egy térkép akkora területet fog át, amekkorát egy észlelő kényelmesen belát. Egyszerre természetesen nincs szükség mind a hét térképre, elég, ha a kiválasztott és a szomszédos területek lapjai vannak kéznél. Csoportos észlelés esetén elég egy sorozat térkép, ha a résztvevők megfelelően beosztják maguk között az égrészeket. Idővel szó lehet a gyakran használt égterületek /pl. a nyári ég/ lapjainak utánnyomásáról is. A térképsorozat kezelését könnyíti, hogy a lapok A/4 méretűek.

A kiértékelést, a meteorok kezdő- és végpontjainak koordinátaleolvasását megkönnyíti és pontosítja a minden második órákztre rajzolt fokbeosztás és az, hogy minden 10° -os deklinációs körön 20 perces osztás van. A meteorok fényességbecsléséhez nagy segítséget jelent, hogy a legtöbb csillag fényességét is feltüntettük. A leolvasáskor továbbra is rektaszccenzióban az óra-perc, deklinációban a fok formátumot használjuk.

Az adatok beküldése az eddigiekhez hasonlóan a MMTÉH vizuális észlelőlapon történik, magát a térképet felesleges beküldeni. A térképsorozatot az Uránia Csillagvizsgáló adta ki, a megrendeléssel kapcsolatos tudnivalók a 7. oldalon olvashatók.

SÜLE GÁBOR